

รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยว
สามพันโบก อำเภอฟิไทร จังหวัดอุบลราชธานี

Patterns of Creative Tourism Programs for Sam Phan Bok,
Pho Sai District, Ubon Ratchathani Province

สุพัตรา พิทักษ์พรพลลภ

นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

E-mail: spattra.pituk@gmail.com

ปวีวรรต สมนึก

อาจารย์ หลักสูตรนวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

E-mail: pariwat.s@ubu.ac.th

นาวทิwa สีนานาม

อาจารย์ หลักสูตรนวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

E-mail: nawathiwa.s@ubu.ac.th

Supattra Pitukpornpunlop

Student, Master of Arts Program in Tourism and Hospitality Innovation
Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University

Pariwat Somnuek

Lecturer, Master of Arts Program in Tourism and Hospitality Innovation
Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University

Nawathiwa Seehanam

Lecturer, Master of Arts Program in Tourism and Hospitality Innovation
Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University

รับเข้า: 19 มีนาคม 2564 แก้ไข: 25 มีนาคม 2564 ตอบรับ: 10 เมษายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก 2) สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และ 3) เสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เป็น การวิจัยและพัฒนา โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ชาวบ้านชุมชนบ้านโป่งเป่า ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ทั้งหมดจำนวน 20 คน และนักท่องเที่ยวทดลอง จำนวน 10 คน ซึ่งเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลแบบสรุปความเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การวิเคราะห์กิจกรรมที่ผ่านมาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก คือ 1.1) กิจกรรม การล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับ ชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและการถ่ายทอดเรื่องราวเล่าประวัติของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมนี้มีพื้นที่ที่คับแคบ ไม่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวได้ และมีสภาพอากาศร้อน และ 1.2) กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก นักท่องเที่ยวจะได้เห็นลักษณะ ของหินที่มีความงดงามและแอ่งน้ำที่สวยงาม อีกทั้งความงดงามของลำน้ำโขงที่ไหลผ่านแอ่งหิน แต่ใน ขณะเดียวกันแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกมีสภาพอากาศที่ร้อน มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยว 2) การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสาม พันโบก โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนำนักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 2.1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง 2.2) กิจกรรมการตกแต่ง ผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ และ 2.3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน 3) เสนอ รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัด อุบลราชธานี มีทั้งหมด 2 รายการ คือ รายการการท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน และ รายการการ ท่องเที่ยวแบบ 1 วัน

คำสำคัญ: รายการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก

Abstract

This study aimed to 1) analyze former tourism activities in the community, 2) an establishment of creative tourism activities, and 3) suggest forms of creative activities in Sam Phan Bok. The research and Development (R&D) methodology was applied in this study with a total of 30 representatives, comprising 20 tourism entrepreneurs in the area and 10 sample visitors, chosen by purposive Sampling. Content Analysis along with

pictures and comparative data tables were employed for data analysis. The findings found in the study were indicated as follows:

- 1) According to the former activities, sailing for sightseeing along Sam Phan Bok was found and the visitors could learn and exchange their experiences with villagers. The tourists also learn about local lifestyles including the historical backgrounds of the tourist destination; nevertheless, this activity had established in a limited area with hot weather and insufficient facilities for serving visitors. Another form of the activity was a sightseeing walk around Sam Pan Bok. The visitors could see charming stones, gorgeous ponds surrounding the region, and the attractive current of the river Khong passing through the ponds. However, the area for sightseeing was large and the weather was quite hot while lacking facilities to meet visitors' needs.
- 2) For the establishment of creative tourism activities, there should be a practical training concerning creative tourism and a sample tour arranged for volunteer visitors such as sailing to see the local lifestyles of fishermen along the river, decorations of hand-held fans made from local bamboo, Ta-Ko making (an authentic Thai dessert made from creamy coconut tapioca and corn pudding) by employing folk wisdom.
- 3) It is suggested that there are two creative activities in the selected region consisting of a package tour 2 days 1 night and one day trip.

Keywords: tourism program, creative tourism, tourist attraction Sam Phan Bok

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความได้เปรียบด้วยการสร้างคุณค่า (Value Creation) ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานแห่งความเป็นไทย (Thainess) วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นต้นทุนการท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว และไม่ว่าจะใช้มากเท่าไรก็ไม่ทำให้ต้นทุนนี้หมดไป แต่กลับเป็นผลดีที่ได้ร่วมกันอนุรักษ์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์สถานที่โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์ตรง ร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ ที่ไม่ใช่กิจกรรม

ที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชนเป็นสำคัญ (การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2561) ทั้งนี้ในทุกจังหวัดในประเทศไทย จึงเน้นย้ำให้ทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้พัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ได้มีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่ผ่านการลงมือปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ความชื่นชมและเข้าใจในจิตวิญญาณของพื้นที่

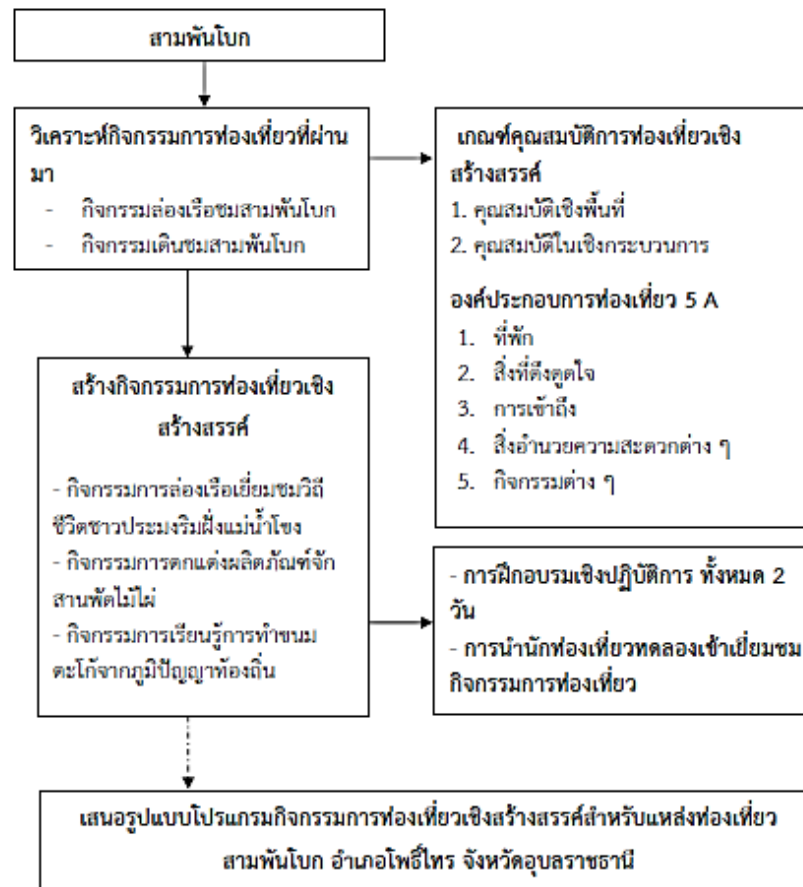
อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขงและพื้นที่ของประเทศไทย ประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ บ้านสองคอน หาดสกลี หาดชมดาว ผาชัน และสามพันโบก เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ตั้งอยู่ที่ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นแก่งหินหรือภูมิทัศน์ที่อยู่ใต้ลำน้ำโขง เกิดแรงน้ำวนกัดเซาะ กลายเป็นแอ่งมากกว่า 3,000 แอ่ง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี, 2562) สามพันโบกมีกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย กิจกรรมการนั่งเรือชมชมทัศนียภาพของสามพันโบก กิจกรรมการเดินชมโบก แต่จะสามารถร่วมทำกิจกรรมได้ในเฉพาะช่วงฤดูแล้ง (พฤศจิกายน-มิถุนายน) ผู้วิจัยเห็นว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกยังไม่มีกิจกรรมที่หลากหลาย เพราะเนื่องจากมีขีดจำกัดของช่วงฤดูกาล ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมสามพันโบกในช่วงฤดูอื่น ๆ จะไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้ ส่งผลกระทบกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พัก ผู้นำชมท้องถิ่น เป็นต้น

จากเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก จึงสนใจที่จะเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก เพื่อแก้ไขปัญหากิจกรรมการท่องเที่ยวของสามพันโบก ให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงเป็นการเอื้อประโยชน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นการช่วยรักษาทรัพยากรที่มีอยู่ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

การกำหนดพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ คือ สามพันโบก ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ทั้งหมดจำนวน 7 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโป่งเป้า จำนวน 1 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (ทองใบ สุดอารี, 2549)

เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก และการทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ และนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งหนึ่งและนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความ งานวิจัย เว็บไซต์ นิตยสาร หนังสือและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการขอใบอนุญาตเพื่อใช้ในการออกนอกสถานที่จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ในการแจ้งไปยังหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่าง ติดต่อและนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ คือ สามพันโบก ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดจำนวน 23 คน ประกอบด้วยวิทยากรจำนวน 3 คน ชาวบ้านชุมชนบ้านโป่งเป่า จำนวน 13 คน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนกลุ่มตัวแทนสามพันโบก จำนวน 5 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Random Sampling) ด้วยเทคนิคแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ทองใบ สุดซารี, 2549)

เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งหมด 2 วัน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการให้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีแนวทางการอบรมเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มตัวอย่าง การทดสอบเครื่องมือการจัดฝึกอบรม การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารการวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ตรงตามเนื้อหาและตรง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความ งานวิจัย เว็บไซต์ นิตยสาร หนังสือและตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการขอใบอนุญาตเพื่อใช้ในการออกนอกสถานที่ จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ในการแจ้งไปยังหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่าง ติดต่อ และนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกรายละเอียด เปรียบเทียบ ด้วยการใช้รูปภาพ ตารางนำและสามารถนำไปเป็นปฏิบัติงานต่อไป และข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่แล้ว นำเสนอเชิงพรรณนา

วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

การกำหนดพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ คือ สามพันโบก ตำบลเหล่างาม อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมดจำนวน 17 คน ประกอบด้วย นายอำเภอ อำเภอโพธิ์ไทร จำนวน 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโป่งเป่า จำนวน 1 คน มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนกลุ่มท่องเที่ยวสามพันโบก จำนวน 5 คน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 2 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 5 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยได้ครบถ้วนและสมบูรณ์ และหากทำการทดสอบต่อไป คำตอบที่ได้จะเหมือนกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษา โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Random Sampling) ด้วยเทคนิคแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ทองใบ สุดซารี, 2549)

เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้คือ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี จากแนวคิดการท่องเที่ยว แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความ งานวิจัย เว็บไซต์ นิตยสาร หนังสือและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการขอใบอนุญาตเพื่อใช้ในการออกนอกสถานที่

จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ในการแจ้งไปยังหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่าง ติดต่อและนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยนำข้อมูลประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถทางการท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัญหาหลักของกิจกรรมการท่องเที่ยวและแนวทางการแก้ไขปัญหาวิเคราะห์เพื่อทำการแนะแนวทางในการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมา

1) กิจกรรมการท่องเที่ยวชมทัศนียภาพของสามพันโบก การล่องเรือ ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ระยะทาง 4 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถชมหาดต่าง ๆ ริมแม่น้ำโขง โดยวิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ นักท่องเที่ยวจะสามารถเห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม อีกทั้งความโดดเด่นของแอ่งหิน 3,000 โบก ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติผ่านการกัดกร่อนของสายน้ำทำให้เกิดเป็นลานแอ่งหินขนาดใหญ่ วิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชน และข้อดีข้อเสียของกิจกรรมการท่องเที่ยวชมทัศนียภาพของสามพันโบก การล่องเรือสามารถเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวได้หลากหลาย โดยบางแห่งจะไม่สามารถขับรถเข้าไปได้ ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และวิถีชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง แต่กิจกรรมล่องเรือเป็นกิจกรรมแนวผจญภัย ทำลาย มีพื้นที่คับแคบ ไม่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวได้ ยังมีสภาพอากาศร้อน และสามารถท่องเที่ยวได้เฉพาะฤดูแล้ง (พฤศจิกายน-มิถุนายน)

2) กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพของสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่โดยการเดินชมแอ่งหินขนาดใหญ่ มากกว่า 3,000 แอ่ง โดยมีลักษณะของแอ่งหินยังมีขนาดใหญ่ คล้ายภูเขากลางลำน้ำโขง ความสวยงามวิจิตรของหินที่ถูกกระแสน้ำกัดเซาะจนเว้าแหว่ง ทำให้นักท่องเที่ยวมองเห็นเป็นภาพศิลปะ โดยจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก คือ โบกรูปหัวใจคู่ และโบกรูปมิกกี้เมาส์ วิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบกแสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นทางวัฒนธรรม คือความเป็นวิถีชุมชน ที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาษาในการสื่อสาร การแต่งกายของชุมชนที่น่าเที่ยว และความหลากหลายทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแอ่งหินขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ 3,000 โบก วิเคราะห์คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน สำหรับกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก นักท่องเที่ยวสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต ภาษา และการแต่งกาย และการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของกิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก เป็นกิจกรรมที่ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวต้องเดินชมแอ่งหินที่โดนน้ำกันเซาะ มากกว่า 3000 แอ่ง นักท่องเที่ยวยังได้สัมผัสกับ

ธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นริมแม่น้ำโขง และได้สัมผัสกับแอ่งหินที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอุทยานธรณีของประเทศไทยหรือเรียกกันว่า “แกรนด์แคนยอนเมืองไทย” แต่ในขณะเดียวกัน สามพันโบกมีสภาพอากาศที่ร้อน มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว และสามารถชมได้เฉพาะฤดูแล้ง (พฤศจิกายน-มิถุนายน) เพราะช่วงอื่น ๆ จะมีน้ำขึ้นสูงท่วมแอ่งหิน จึงไม่สามารถมองเห็นแอ่งหินของสามพันโบกได้

2. ผลการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การอบรมเชิงปฏิบัติการ “เรื่องการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี” จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 15-16 เดือนมกราคม พ.ศ.2563 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี และมีผู้เข้าร่วมการอบรมในครั้งนี้ จำนวน 20 คน ประกอบไปด้วย ชาวบ้านชุมชนบ้านโป่งเป่า กลุ่มการท่องเที่ยวสามพันโบก ผู้นำชมท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จากนั้นในวันที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ.2563 นำนักท่องเที่ยวทดลอง จำนวน 10 คน เข้าเยี่ยมชมรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

1) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการวันเสาร์ที่ 15 เดือนมกราคม พ.ศ.2564 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานีในส่วนของภาคเช้า เป็นการกล่าวเปิดงาน โดยท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม และต่อด้วยการบรรยายและเทคนิคการเป็นนักร้องเรื่องชุมชน โดยนายสุนทร ภาระเวช มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคให้การเป็นนักร้องเรื่องชุมชนที่ดี ในส่วนของภาคบ่ายฝึกปฏิบัติการเป็นนักร้องสำหรับกิจกรรมล่องเรือเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมง เป็นการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง

ภาพที่ 1 กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง

และในวันอาทิตย์ที่ 16 เดือนมกราคม พ.ศ.2564 ณ แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ในส่วนของภาคเช้า เป็นการบรรยายและสาธิตวิธีการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ โดยนายภาคิน หิรัญ กันธิลาทีปต์วิภพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตกแต่งเดคูพาจ จะเป็นการ

สารัตถะวิธีการตกแต่งลดทอนลงบนพัดไม้ไผ่ด้วยเคียวพาด ต่อมาเป็นการบรรยายให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการทำขนมตะโก้ที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยนางสาวณัฐชญา เขียวสด ผู้เชี่ยวชาญในการทำขนมไทย เป็นการบรรยายและสารัตถะวิธีการทำขนมตะโก้ตามแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน หลังจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้บรรยายให้ข้อมูล ทั้ง 3 ท่าน ได้ประเมินทักษะในการฝึกปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม ดังนี้ 1) การฝึกเล่าเรื่องสำหรับการล่องเรือชมเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวประมง พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพร้อมในการเรียนรู้ และสามารถฝึกเล่าเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกได้เป็นอย่างดี สามารถสื่อสารได้ชัดเจน อีกทั้งเป็นรูปแบบกิจกรรมที่น่าสนใจ เพราะเดิมทีจะล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก แต่กิจกรรมนี้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมโขงที่มีการประกอบอาชีพชาวประมง นักท่องเที่ยวจะได้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับคนในชุมชน 2) การตกแต่งผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ พบว่า ผู้เข้าอบรมให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก และสามารถเรียนรู้วิธีการทำได้อย่างรวดเร็ว โดยการตกแต่งพัดไม้ไผ่ นักท่องเที่ยวสามารถลงทำด้วยตนเอง และเป็นผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก และสามารถสัมผัสได้ถึงภูมิปัญญาพื้นถิ่น และ 3) การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่จะเคยรับประทานขนมตะโก้และเคยฟังทำมาก่อน เป็นขนมที่ทำมาตั้งแต่ในสมัยโบราณ จึงทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถฟังปฏิบัติได้เป็นอย่างดี มีหน้าตา สีสนของขนมที่สวยงามและอร่อย กิจกรรมนี้จะสามารถถ่ายทอดวิถีชีวิตชุมชนที่มีการทำเกษตรริมโขง จะเป็นการนำวัตถุดิบที่ได้จากท้องถิ่น มาทำเป็นขนมและยังเป็นอนุรักษ์ขนมไทยโบราณเพื่อนำมาให้นักท่องเที่ยวได้ชิมและเข้าใจวิถีชีวิตชุมชนมากขึ้น

ภาพที่ 2 กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จากสานพัดไม้ไผ่

2) วันที่ 23 เดือนมกราคม พ.ศ.2564 ได้นำนักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก เมื่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สามพันโบก ผู้นำชมท้องถิ่นชุมชนกล่าวต้อนรับนักท่องเที่ยว จากนั้นพานักท่องเที่ยวเยี่ยมชมกิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ต่อมาพานักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรม

เรียนรู้การตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ จากนั้นพานักท่องเที่ยวเยี่ยมชมกิจกรรมการกล่่งเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยนักท่องเที่ยวจะได้ล่องเรือเพื่อเรียนรู้วิถีการทำประมง การจับปลาริมโขง และชมแหล่งท่องเที่ยวที่สามพันโบก

ภาพที่ 3 กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน

จากนั้นจึงได้มีการประเมินรูปแบบกิจกรรม ทั้ง 3 รูปแบบ ดังนี้ 1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง พบว่า กิจกรรมนี้ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีการหาปลาของชาวบ้าน ได้รู้จักชนิดของอุปกรณ์หาปลา และชนิดของปลาน้ำโขง อีกทั้งยังได้สัมผัสกับธรรมชาติริมฝั่งแม่น้ำโขง เข้าใจวิถีชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่น แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน 2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ พบว่า นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และนำไปใช้เป็นของที่ระลึกและใช้พัดคลายร้อนในขณะเดินชมสามพันโบกได้ อีกทั้งได้สัมผัสถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และนักท่องเที่ยวได้สินค้าของที่ระลึกที่เป็นฝีมือของตนเอง และ 3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน พบว่า การทำขนมโบราณที่นักท่องเที่ยวบางคนไม่เคยรับประทานมาก่อน เกิดความสนใจ และได้เรียนรู้วัฒนธรรมของการทำขนมร่วมกับชุมชน

3. เสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

รูปแบบรายการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีทั้งหมด 2 รูปแบบ คือ โปรแกรมนำเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน และโปรแกรมนำเที่ยว แบบ 1 วัน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะสามารถร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ และกิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน นอกจากนั้นยังได้เดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบกและมีการจัดทำแผนปฏิบัติการนำเที่ยวรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี โดยจะปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก โปรแกรมนำเที่ยวทั้ง 2 โปรแกรม และข้อมูลติดต่อ

อภิปรายผล

1. วิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมา

1) กิจกรรมการล่องเรือชมทัศนียภาพของสามพันโบก กิจกรรมนี้นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับชุมชน ทั้งวิถีชีวิตชุมชน ภาษา การแต่งกาย รวมถึงการถ่ายทอดเรื่องราวเล่าประวัติของสามพันโบกในขณะที่ทำกิจกรรมล่องเรือ และการล่องเรือสามารถเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวได้หลากหลาย โดยบางแห่งจะไม่สามารถขับรถเข้าไป แต่กิจกรรมล่องเรือเป็นกิจกรรมแนวผจญภัย ทำทาย มีพื้นที่คับแคบ ไม่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวได้ ยังมีสภาพอากาศร้อน และสามารถท่องเที่ยวได้เฉพาะฤดูแล้งสอดคล้องกับ JIANG Zhen Na and XIE Zhi Zhong (2012) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามวัฒนธรรมพื้นบ้านในชนบท พบว่า ความเชื่อพื้นบ้านศิลปะพื้นบ้านชีวิตทางสังคมและอื่น ๆ เป็นอีกรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบทเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบท และ 2) กิจกรรมเดินชมทัศนียภาพสามพันโบก แสดงให้เห็นความโดดเด่นทางวัฒนธรรม คือความเป็นวิถีชุมชนที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาษาในการสื่อสาร การแต่งกายของชุมชนที่น่าเที่ยว และความหลากหลายทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแอ่งหินขนาดใหญ่ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ 3,000 โบก และได้สัมผัสกับแอ่งหินที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอุทยานธรณีของประเทศไทยหรือเรียกกันว่า “แกรนด์แคนยอนเมืองไทย” แต่ในขณะเดียวกัน สามพันโบกมีสภาพอากาศที่ร้อน มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว และสามารถชมได้เฉพาะฤดูแล้ง เพราะช่วงอื่น ๆ จะมีน้ำขึ้นสูงท่วมแอ่งหิน จึงไม่สามารถมองเห็นแอ่งหินของสามพันโบกได้ สอดคล้องกับ ธนบดี ฉายาพันธุ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาป่าปรังพันปี ตำบลซับสีทอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า จังหวัดชัยภูมิได้มีนโยบายด้านการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์ สำคัญเนื่องจาก จังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่งดงามอยู่เป็นจำนวนมาก เพียงแต่ยังไม่ได้จัดระบบการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ซึ่งประชาชนในพื้นที่จะเป็นผู้จัดการจัดการโดยชุมชน และจะส่งเสริมให้ชุมชนได้นำผลผลิตต่าง ๆ มานำเสนอให้นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ในชุมชนอีกด้วย อีกทั้งการมีพื้นที่ธรรมชาติที่สวยงาม จะสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกันบางพื้นที่สภาพอากาศก็ไม่เอื้ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร

สะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาหรือที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้ง 2 กิจกรรม มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ แต่ละกิจกรรมไม่สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวได้ เนื่องจากสภาพอากาศร้อน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุไม่สามารถทำกิจกรรมได้ และสามารถท่องเที่ยวได้เฉพาะฤดูแล้ง ซึ่ง กิจกรรมไม่สามารถเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ที่มีประสบการณ์จริงได้เท่าที่ควร

2. การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีรูปแบบกิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายวิธีการทำได้ อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย อีกทั้งยังได้สัมผัสกับธรรมชาติริมฝั่งแม่น้ำโขง เข้าใจวิถีชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษาของคนในพื้นที่ และได้แลกเปลี่ยนความรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน สอดคล้องกับ JIANG Zhen Na and XIE Zhi Zhong (2012) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามวัฒนธรรมพื้นบ้านในชนบท พบว่า ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามวัฒนธรรมพื้นบ้านในชนบท พบว่า ความเชื่อพื้นบ้านศิลปะพื้นบ้านชีวิตทางสังคมและอื่น ๆ อีกรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบทเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชนบท เราต้องจัดการกับความสัมพันธ์ของ “ความคิดสร้างสรรค์” และ “ความนิยม” ความสัมพันธ์ของการพัฒนาทรัพยากรและความสนใจของเกษตรกรความสัมพันธ์ของแบบ รณดลผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมการดำเนินงานอุตสาหกรรมและการพัฒนาของที่ระลึกการท่องเที่ยวที่ หลากหลายที่เกิดจากความนิยมหรืออาชีพที่มีอยู่ในชนบท 2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัด ไม้ไผ่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดวิธีการตกแต่งและออกแบบผลิตภัณฑ์จากพัดไม้ไผ่ได้เป็น อย่างดี และนักท่องเที่ยวได้สินค้าของที่ระลึกที่เป็นฝีมือของตนเอง สอดคล้องกับ ปีรันธ์ ชินโชติ (2559) ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง เป็นการสร้าง หรือการเพิ่มมูลค่าให้แก่ ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงที่สุด ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ หรือวัฒนธรรม นำมาสร้างนวัตกรรม การสร้างสรรค์ ออกมาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดย สามารถสร้างการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ และเพิ่มทักษะให้นักท่องเที่ยว และ 3) กิจกรรมเรียนรู้การ ทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอธิบายขั้นตอนวิธีการทำได้เป็นอย่างดี เข้าใจ ง่าย และนักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนวิธีการทำขนมดั้งเดิมจากแหล่งที่อยู่ของนักท่องเที่ยวให้ชุมชนได้ เรียนรู้สอดคล้องกับ วิทยา ชินบุตร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ของจังหวัดปทุมธานี เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากประชาคมอาเซียน พบว่า แนวทางการ พัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของชุมชน การให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ในวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจและสัมผัสได้ถึง ความเป็นมาของพื้นที่ ซึ่งจะให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว มากขึ้น

สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนมีความต้องการและมีความพร้อมที่จะทำกิจกรรม และพร้อมที่จะถ่ายทอดข้อมูลให้นักท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยว

ได้รับข้อมูลและได้เรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์ที่แท้จริง และ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยน
เกิดความรักและความหวงแหนวัฒนธรรมที่เคยมีอยู่และต้องการอนุรักษ์ให้ยั่งยืนต่อไป

3. เสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีทั้งหมด 2 รูปแบบ คือ โปรแกรมนำเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน และ โปรแกรมนำเที่ยว แบบ 1 วัน สอดคล้องกับ สุริยันต์ สุวรรณราช (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ถึงแดงอย่างมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือการยกระดับการเรียนรู้จากองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ถึงแดง ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูปที่น่าสนใจ และจัดให้มีการทดลองการท่องเที่ยวจริงของกลุ่มเป้าหมายเป็นเวลา 2 วัน 1 คืน เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับแหล่งท่องเที่ยว

สะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ทั้ง 2 รูปแบบนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกับกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรียนรู้ร่วมกับชุมชนได้ อีกทั้งนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชุมชน สัมผัสกับภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่นในระหว่างทำกิจกรรม และได้สัมผัสบรรยากาศและทัศนียภาพของสามพันโบก

ทั้งนี้จึงเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการนำเสนอรูปแบบโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ซึ่งประกอบไปด้วย โปรแกรมการท่องเที่ยว แบบ 2 วัน 1 คืน และโปรแกรมการท่องเที่ยว แบบ 1 วัน โดยทั้ง 2 โปรแกรมนี้ เกิดจากการวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ความต้องการของชุมชน ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิตของชุมชน เรื่องเล่าประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นยังไม่เคยมีมาก่อน และยังสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามหลักเกณฑ์ 10 ประการ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากนั้นเข้าสู่กระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดขึ้นทั้งหมด 2 วัน และการนำนักท่องเที่ยวทดลองเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งหมด 3 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขง 2) กิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพัดไม้ไผ่ และ 3) กิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่างาม สามารถนำงานวิจัยชิ้นนี้ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในชุมชนให้เกิดเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เช่น การทำผลิตภัณฑ์จากพื้ไม้ไผ่ การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น
2. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ควรขยายเวลาในการทำกิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีเวลาในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น
3. ธุรกิจท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก สามารถนำเอารูปแบบกิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพื้ไม้ไผ่ เพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึกเพื่อจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวได้
4. ตัวแทนการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก จะได้ทราบถึงการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชน เช่น การทำขนมตะโก้ที่ทำมาจากวัตถุดิบในชุมชน และการรักษาวิธีการทำขนมไทยดั้งเดิมให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้รู้จักมากขึ้น
5. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวจะได้ทราบ ตระหนัก เข้าใจ และการปฏิบัติเพื่อการเข้าถึงแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรมการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชาวประมงริมฝั่งแม่น้ำโขงสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
3. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานพื้ไม้ไผ่สำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
4. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมเรียนรู้การทำขนมตะโก้จากภูมิปัญญาชาวบ้านสำหรับแหล่งท่องเที่ยวสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี. (2562). **ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี**. ค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก <http://www.tatubon.org/>.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). **การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. ค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก <https://www.tat.or.th/th>.

- การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2561). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
ของ อพท. ค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563, จาก <https://www.egov.go.th/th/government-agency/211/>.
- ทองใบ สุดซารี. (2549). การวิจัยธุรกิจ:ปฏิบัติการวิจัยนอกตำรา. อุบลราชธานี: คณะบริหารธุรกิจ
และการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธนบดี ฉายาพันธ์. (2561). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กรณีศึกษาป่าปรังพันปี
ตำบลชัยทอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 8(พิเศษ): 1-13.
- ปรีณธ์ ชินโชติ. (2559). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง. Veridian E-Journal,
Silpakorn University. 9(1): มกราคม-เมษายน.
- วิทยา ชินบุตร. (2562). การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดปทุมธานี เพื่อ
รองรับนักท่องเที่ยวจากประชาคมอาเซียน. วารสารงานวิจัยและพัฒนา. 8(1); มกราคม-
มิถุนายน.
- สุริยันต์ สุวรรณราช. (2552). การสร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ถ้ำแดง
อย่างมีส่วนร่วม. วารสารสุทธิปริทัศน์. 80(29): 57-72.
- JIANG Zhen-na, XIE Zhi-zhong. (2012). A Research of Development Models of
Creative Tourism Based on the Rural Folk Culture. Journal of Central
South University of Forestry & Technology Socail Sciences. ISSN: 1673-
9272.